

NAVENEK JINAK NEŽ UVNITŘ

JÁHEN JOSEF JANŠTA

Jirka bude po prázdninách šesták. Nyní si však užívá dovolenou s rodinou v Chorvatsku. V místě jejich pobytu je nádherná pláž, která se rozkládá na okraji půvabného starobylého města. V jeho středu je i farní kostel, do kterého vstupuje Jirkova rodina hned v první den své dovolené.

Autor: Jirí Vančura

Tak, a nebo jinak?

Na táboře jsme ministrovali s kluky z různých farností a nemohli se dohodnout na základních věcech – u jedné kněze sype kadidlo před evangeliem v sedě a musí před ním kleknout, jinde třeba kadidlo v průvodu pokleká před svatostánkem. Existuje nějaký závazný ministrantský kodex, kde je napsáno, jak se minisruje správně, nebo můžou být v každé farnosti různé zvyky, na kterých se však neshodneme?

Když jsem studoval liturgiku na Papežském liturgickém institutu sv. Anselma v Římě, zapamatoval jsem si důležitou poučku: „Každá sakristie má svůj vlastní ritus.“ Byla to samozřejmě nadsázka. Ale chtělo se tím říci, že rozdíl v tom, jak se konkrétní věci dělají při mši v různých farnostech, vždycky existovaly a vždycky budou existovat. Nicméně, závazný ministrantský kodex máme, a jmenuje se Všeobecné pokyny k Římskému misálu. Najdete jej ve vaší sakristii na začátku misálu, případně v aplikaci Liturgie.cz nebo v aplikaci Misál nebo ke stažení v pdf na internetu. Tento kodex není úplně krátký, má 399 bodů! Ale ministrant, který bere svou službu vážně, by alespoň základní části, kde se popisuje mše bez jáhna a mše s jáhnem, mohl mít přečtené. A také na mnoho konkrétních otázek v těchto Pokynech nalezneme odpověď. Ještě další doplnění představuje soubor rubrik nazývaný Caeremoniale episcoporum – Biskupský ceremoniál. Ten je určený pro biskupskou mši, ale najdeme v něm také mnoho zpřesnění pro obyčejnou mši s knězem. Důležité části z Biskupského ceremoniálu jsou také ke stažení na internetu.

Foto: Lucie Horníková - Člověk a víra

Do chrámu vcházejí s předstihem, a tak si jej mohou prohlédnout ještě před začátkem bohoslužby. Jirku zajímá, jak se zde minisruje. Zírá, když po zazvonění takřka vyběhne ze sakristie kněz se dvěma ministranty. Rychlá je nejenom chůze, ale také vodopád slov kněze i čtenáře biblických textů.

Jirka je pobouřený. Jejich pan farář hovoří rozvázně a učí je, aby četli a modlili se podobně. Zde mu připadá, jako by kněz ani nevěděl, co říká. U nich by s takovou mluvou nesměl nikdo k ambonu.

Jirka se vůbec nemůže na mši svatou soustředit. Stále ho napadá otázka: Věří vůbec kněz v Pána Ježíše? Myslí na to, co říká? Nejraději by z kostela odešel. Než se naděje, tak je tu svatě přijímání. Kněz podává svatou hostii opět svižně a Jirka váhá, zdali si má vůbec jít pro Pána Ježíše.

Svěruje se tatínkovi s tím, co prožívá. „To je jejich mentalita,“ uklidňuje ho táta, „nad tím se nepohoršuj. Klidně pojď ke svatému přijímání.“

Jirka přikyvuje, že ke stolu Páně půjde. Ale myslí si své. Vystupuje z lavice a musel přidat do kroku, aby byl u podávajícího záčas. U dívky před ním se však stává něco, co se dalo čekat. Je to Češka, nedokáže se přizpůsobit rychlosti a svatá hostie padá na

zem. Kněz okamžitě kleká, sbírá eucharistii a pokládá ji k okraji misky.

Dá se očekávat, že kněz se vztyčí a bude pokračovat v rozdávání Těla Páně. Ale není tomu tak. Zůstává klečet, sklání se a líbá místo, kam spadla hostie. Pak je hladí a pokládá na ně purifikatorium, aby tam někdo nešlápl. Proč však nevstává? Neudělalo se mu špatně? Jirka se naklání, aby mu viděl do obličeje. Lekne se, když vidí, že pláče. Přemýšlí. Co mám udělat? Mohu mu nějak pomoci? Pokleká a vidí, že kněz pohybuje rty. Brzy poznává, že se modlí a slzy mu přitom stékají po tváři. Trvá to dost dlouho, než vstane a podává Tělo Páně.

Jirka přijímá eucharistii také s usazeným očima. Dojala ho úcta a láska kněze ke svaté hostii. I jemu je teď líto, že tělo Kristovo spadlo do prachu starého ochozeného koberce. Přitom Pána Ježíše odprošuje za to, že tak špatně smýšlel o sloužícím knězi. Vždyť miluje eucharistii mnohem více než on sám.

Při dalších mších svatých v Chorvatsku stáse Jirkovi vadí, že je při nich všechno rychlé. Ale už se nepohoršuje. Dobře ví, že navenek je to jinak než uvnitř v hrudi, kde bije kněžské milující srdce.

Šimon, 17 let

stranti nesoucí svíce či kadidlo, kteří přecházejí kolem svatostánku v průběhu mše, nepoklekají.

Pokud kněz při mši vyžaduje něco jiného, než na co jsme zvyklí z domova nebo než je v rubrikách, je správné, aby se ministranti jeho požadavku v danou chvíli vždycky podřídili. Po mši, v sakristii, je užitečné se k dané otázce vrátit a vše si v klidu vyjasnit.

otec Radek Tichý, rektor semináře Praha

OBLÉHÁNÍ BRNA

(1. část)

OTEC JIRÍ BARHOŇ

Onoho podvečera, 14. srpna Léta Páně 1645, nebylo polnímu maršálovi Lennartu Torstensonovi do zpěvu. Velitel dobře vyzbrojenému švédskému vojsku, které už více než tři měsíce marně dobývalo Brno. Bezmála třicet tisíc dobře ozbrojených a vycvičených vojáků proti jednomu obklíčenému městu, které má jen pět tisíc obyvatel a vojáků je mezi nimi jen malá hrstka, asi pět set. Tvářil se velmi zasmušile, neboť tohle nečekal. Brňané si na hradbách, které před ním hájili, vesele prozpěvovali, aby se mu vysmáli. Měli přece vyvěšit bílý prapor, pokorně přijít s prosíkem a odevzdat klíče od bran svého města, tohle měli udělat!

Ve stejnou dobu se na nepříteli vzdáleném místě sešli a radili dva muži. Dětil je od něj asi jeden kilometr, možná o něco více nebo méně. Dětily je jen ty hradby. Tito dva se nesešli vně brněnských hradeb, ale uvnitř. Velitel obrany města, mladý francouzský plukovník Jean Louis Raduit de Souches a rektor jezuitské koleje Martin Středa.

Zprvu byli páni radní v Brně vůči francouzskému veliteli nedůvěřiví. Vadilo jim, že je příliš mladý, že je kalvinista, vadilo jim na něm snad všechno. Velitelem ho však jmenoval sám císař Ferdinand III., a tak jim nezbylo nic jiného, než se s tím smířit. Martinu Středovi, přesvědčenému katolíkovi, na něm kupodivu nevadilo nic. Stačilo mu, že to byl statečný člověk a dobrý velitel, odhodlaný Brno statečně bránit, o čemž se přesvědčil nejednou na vlastní oči.

Ten mladý Francouz dokázal totiž už hned poté, kdy do Brna na jaře přišel, udělat úžasné věci. Vylepšil opevnění zbudováním srubů a příkopů, vyčistil a prohloubil studny, odstranil doškové a slamené střechy mnoha stavení, které by mohly při dobývání snadno hořet. Dále připravil v sudech dostatečné zásoby vody, kdyby k požáru i tak došlo.

Také zřídil nový mlýn, poháněný dobyt看em, a dal strhnout budovy do vzdálenosti šest set kroků od hradeb měs-

ta, aby jich nemohl využívat nepřítel. Všechna tato pozoruhodná a náročná obranná opatření stihl udělat dříve, než Švédové dorazili. Ne, tenhle mladý Francouz (bylo mu třicet sedm) není žádný začátečník, ten dobře ví, co dělá. To poznal Martin Středa velmi brzy.

Stejně tak poznával a vnímal Francouz proti sobě sedícího jezuitského kněze. Nepřekvapilo ho ani tak, že to byl muž modlitby a víry, třebaže i nad tím žasl, jakmile při rozhovorech s ním poznal hloubku jeho víry. Více ho udivilo Středovo praktické počinání během obléhání města, ale nakonec pochopil, že i tohle šlo v jedné linii s jeho vírou. Obojí jednoduché a jasné.

Páter Martin Středa nepodléhal strachu ani panice, všechny Brňany vyzýval, aby se nevzdávali a své město bránili. Nejen, že se za to modlil a postil, ale také dal ve zbrani vycvičit asi sedmdesátičlenný oddíl svých studentů z jezuitské koleje, kteří pak při obraně Brna významně pomohli, protože odrazili pokusy proniknout do města zazednou Dřevěnou branou, která stála v blízkosti jejich kostela. Sám byl pak často na místech, kde se bojovalo.

Francouzský velitel viděl i to, jak se staral o raněné, a dozvěděl se, že pár let předtím v Praze pečoval o chudé a nemocné, když tam přišel mor. Teď seděl proti tomuto asi o dvacet let staršímu muži oblečenému v řeholním oděvu a věděl, že má před sebou mimořádného a vzácného člověka.

Vzhlížel k němu skoro jako syn k otci, ale se stejným respektem se díval Martin Středa do jeho očí. Hostila je jedna menší místnost jezuitské koleje, do které pronikal malým otevřeným oknem šum z města a mírný letní vánek.

Oba zde na prostých dřevěných židlích neseděli poprvé. Martin Středa byl tady doma, jeho francouzský host ho tu navštívil již poněkolkáté. Na stole mezi nimi stály dva poháry s vodou, při jedné z minulých návštěv, kdy byly zásoby jídla a pití ve městě větší, v nich bylo víno.

Tušili, že zítra přijde rozhodující den bitvy a dlouhého obléhání. Jeden i druhý chtěl Brno zachránit. Oba také věděli, že zítra půjde o víc než Brno jako takové. Kdyby Brno padlo, otevřela by se Švédům cesta na Vídeň.

Ilustrace: Hewlena Filčíková